

El doble exili

Les germanes Úriz van haver de patir un doble exili, derivat del compromís republicà i la militància comunista: el 1939 van travessar la frontera amb destinació a França, on es van implicar en la lluita del maquis i la resistència francesa. Malgrat el risc que van assumir, les autoritats franceses van veure-les com un perill i el 1950, en el marc de l'operació Bolero-Paprika, van obligar-les a abandonar l'Estat francès i establir-se al Berlín oriental. Les imatges anteriors corresponen a dos moments de la seva etapa berlinesa: la superior, d'un acte amb 'pioners' alemanys; i la inferior, amb unes amigues a Postdam, on el 1945 Churchill, Stalin i Truman van negociar les zones d'influència a Europa.

FONS MANUEL

MARTORELL

D'entre els ingredients innovadors que es van impulsar cal destacar el contacte directe del professorat amb els pares, l'organització d'aquests, l'oposició a l'aprenentatge memorístic i els càstigs corporals i la potenciació de les activitats extraescolars i els materials alternatius. A més a més, van implementar les missions pedagògiques per tal d'arribar a tots els racons del territori. Josefa Úriz fou destituïda el 1934 arran del triomf electoral de les dretes, però serà restablerta el 1936, arran de la victòria del Front Popular.

El compromís pedagògic de les germanes Úriz resulta indescribable del polític i sindical. A les seves memòries, l'escriptora Aurora Bertrana, qui va coincidir amb Elisa a Ginebra, la definia com "una comunista per amor a la humanitat"; i afegia que "tot i que deia que

no creia en Déu [...] es mostrava molt més imbuïda d'esperit cristià que qualsevol altra persona". Josefa Úriz va fundar el sindicat FETE-UGT a Lleida, mentre que Elisa va fer el mateix a Tarragona. A més a

més, van promoure les primeres organitzacions en defensa dels drets de la dona: la Unió de Dones de Catalunya i l'organització Mujeres Antifascistas Españolas.

Des d'un punt de vista polític, la trajec-

tòria de les germanes Úriz va fer un gir decisiu el 1934. Aquell any, Josefa Úriz va viatjar a l'URSS. De retorn al nostre país, ambdues germanes s'afiliaren al Partit Comunista de Catalunya i, alguns mesos des-

prés, van participar activament en la fundació del PSUC, juntament amb Antoni Sesé. Ben aviat van assumir càrrecs de responsabilitat, tant en el terreny polític com sindical: Elisa fou nomenada comissaria delegada de l'Escola Normal de Barcelona i va formar part del comitè central del PSUC, mentre

que Josefa fou nomenada secretària general i presidenta de la Federació Espanyola de Treballadors de l'Ensenyament (FETE-UGT) a Catalunya. Serà a través d'aquest càrrec que participarà de ple en el Consell